

Oswald Spengler

A döntés évei

Fordította és az utószót írta:
Csejtei Dezső és Juhász Anikó

Hitel Kiadó, 2024. szeptember

Rövid tartalom

Oswald Spengler utolsó nagyszabású műve, *A döntés évei* 1933 augusztusában jelent meg, és a maga idejében szenzációt keltett. Nemcsak azért, mert ez a mű, amely már Hitler és a nemzetiszocialista mozgalom hatalomra kerülése után látott napvilágot, ama kevés művek egyike, amely nyíltan bírálta a már kiépülő nemzetiszocialista berendezkedést, hanem azért is, mert ez a kötet is kasszasikernek bizonyult: bő két hónap alatt százezer példányt adtak el belőle.

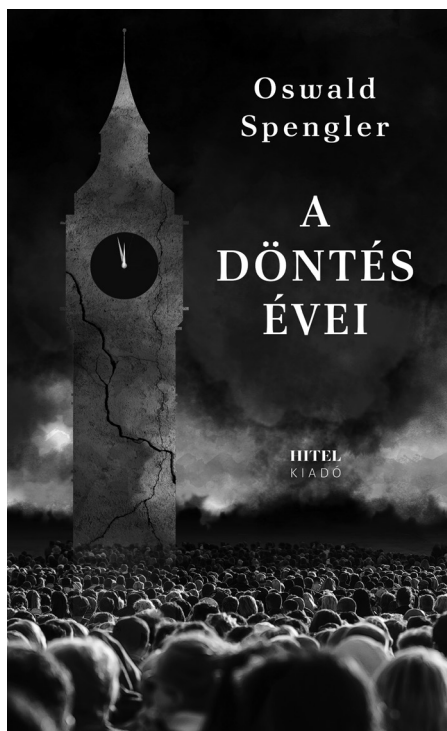
Spengler e könyvében voltaképpen annak a konzervatív oldalnak a véleményét fejezi ki, amely ugyan élesen szemben állt a korábbi weimari köztársasággal, de a hatalomra jutott nemzetiszocialista mozgalmat sem tudta elfogadni. Spengler itt jobbról, konzervatív-arisztokratikus szemszögből bírálja a nemzeti-szocializmust, mint egy selejtes tömegmozgalmat. Ez egyben igazolja azt is, hogy a hitleri rendszer elemző, élehangú kritikája nemcsak baloldaltól, hanem jobboldali, konzervatív szempontból is lehetséges.

Emellett a kötet tartalmaz számos olyan meglátást, előrejelzést, melyek a mi korunkban legalább annyira érvényesek, mint megírásuk idején. A napnyugati civilizáció lassú hanyatlása már hosszú ideje tart, napjainkra pedig új nagyságrendet ért el.

A döntés évei egyik utolsó dokumentuma annak a széles körű konzervatív, intellektuális mozgalomnak, mely nagyjából 1919 és 1933 között élte virágkorát Németországban, és amelyet a szakirodalom „konzervatív forradalomnak” nevez.

Spengler éleslátása, gondolatai – a feltárt folyamatok és tendenciák kibontakozását látva – ma talán aktuálisabbak, mint amikor papírra vetette őket.

A kötetet Csejtei Dezső és Juhász Anikó fordítók tanulmánya zárja, mely a spengleri gondolatok megértését segíti.



Részlet a könyvből

S vajon az Egyesült Államok olyan hatalom, amelynek jövője van? Felületes megfigyelők 1914 előtt korlátlan lehetőségekről beszéltek, miután néhány hét alatt körülnéztek ott. Nyugat-Európa 1918 utáni, a sznobok és a csőcselék keverékéből álló új „társadalma” pedig valósággal rajong a fiatal, erős, rajtunk messze túltevő és egyenesen példaképpül szolgáló amerikanizmusért; a rekordokat és a dollárt azonban összekeverik a nép lelki erejével és mélységével – milderre bizony szükség van, ha az ember tartós hatalomra akar szert tenni –, továbbá felcserélik a sportot a rassz egészségével, az üzleti intelligenciát meg a szellemmel. Mi is akkor a „száz százalékos” amerikanizmus? Egy, az alsó átlag alapján megszabott tömeget, primitív póz vagy pedig a jövő ígérete?

Az biztos, hogy itt mind ez idáig nincs sem valódi nép, sem pedig valódi állam. Vajon kiépíthető még mindkettő a sorscsapásoknak kitéve, vagy pedig kizáró oka ennek a gyarmatosító ember típusa, kinek lelki múltja másutt van, s már kihalt? Az amerikai, az angolhoz hasonlatosan, nem államról vagy szülőföldről beszél, hanem „*this country*”-ről. Valójában egy felmérhetetlen nagyságú területről van szó, valamint az egyik városból a másikba sodródó s ott dollár- vadásatra induló trapper-népességről; kíméletlenek és gátlástalanok, mert-hogy törvény csak azok számára létezik, akik nem elég ravaszok vagy hatalmasok ahhoz, hogy kijátsszák.

A bolsevik Oroszországgal való hasonlóság sokkal nagyobb, mintsem azt gondolnánk; ugyanaz a tágas táj, ez kizárja az ellenség bármiféle sikeres támadását – és ezzel kizárja a valódi nemzeti veszély érzését; ez másfelől nélkülözhetővé teszi az államot, melynek következtében igazi politikai gondolkodás sem jöhet létre. Az élet kizárólag gazdasági alapon formálódik meg, ezért híján van a mélységnek, annál is inkább, mert hiányzik a valódi történelmi tragikum, a nagyformátumú sors eleme, mely a nyugati népek lelkét évszázadokon át elmélyítette és nevelte. A vallás, mely eredetileg szigorú puritanizmus, afféle kötelességszerű szórakozássá változott, a háború pedig újfajta sporttá. S a közvéleménynek ugyanaz a diktatúrája van itt is, ott is, tekintet nélkül arra, hogy a párt vagy pedig a társadalom írja azt elő: s kiterjed mindenre, ami Nyugaton az egyéni akarat tetszésére volt bízva: flört és templomba járás, cipő és smink, a divatos tánc és a divatos regény, a gondolkodás, az étkezés, a szórakozás. Minden mindenkinek ugyanaz. Létezik egy – test, öltözet és lélek alapján kialakított – amerikai típus, főleg amerikai nőtípus, és New Yorkban éppúgy, mint Moszkvában általános kiközösítésnek van kitéve, aki ezzel szembeszegül, s nyilvánosan bírálni merészeli. Végezetül pedig ott van az államszocializmus vagy államkapitalizmus már-már orosz formája, amit a trösztök tömege jelenít

meg. Ezek az orosz gazdasági irányításnak megfelelően a legapróbb részletekig tervszerűen szabályozzák és irányítják a termelést, valamint az értékesítést. Itt is, ott is ők az ország tulajdonképpeni urai. Ez a fausti hatalomakarat – azonban az organikus növekedésből a lélektelen mechanikusba átfordítva. A dollár-imperializmus, mely Santiagóig és Buenos Airesig egész Amerikát áthatja, s mindenütt azzal próbálkozik, hogy aláássa és kikapcsolja a nyugat-európai – mindenekelőtt angol – gazdaságot, azáltal, hogy a politikai hatalmat betagozza a gazdasági tendenciákba, pontos hasonmása a bolsevik imperializmusnak, melynek jelszava: „Ázsia az ázsiaiaké” lényegileg megfelel a Monroe-elv mai, Latin-Amerikára vonatkozó felfogásának: egész Amerika az Egyesült Államok gazdasági hatalmáért van. Ez a legvégső értelme olyan „független” köztársaságok megalapításának, mint Kuba vagy Panama, a nicaraguai beavatkozásnak és a kellemetlen elnökök megbuktatásának – a dollár hatalma révén – egészen a legdélebbi területekig.

Azonban a tisztán gazdaságilag vezérelt élet államtól és törvénytől független „szabadságának” megvan a maga másik oldala is. Ebből jött létre egy olyan tengeri hatalom, mely kezd Angliánál is erősebb lenni, és uralja mindkét óceánt. Gyarmati birtokok jöttek létre: a Fülöp-szigetek, Hawaii és a nyugat-indiai szigetek. S e hatalom a gazdasági érdekektől, valamint az angol propagandától vezérelve egyre jobban belevonódott az első világháborúba, egészen a katonai részvétellel bezárólag. Ezzel azonban az Egyesült Államok – tudtán és akaratán kívül – a világpolitika vezető elemévé vált, ennél fogva meg kell tanulnia – ki felé éppúgy, mint befelé – állampolitikai módon gondolkodni és cselekedni, különben eltűnik mai formájában. Nincs többé visszaút. Képes-e a „jenki” ehhez a nehéz feladathoz felnőni? Elpusztíthatatlan életformát jelenít-e meg, vagy pedig a testi, szellemi és lelki öltözködés divatja csupán? Ámde az ország lakosságának mekkora hányadát teszik ki azok, akik bensőleg egyáltalán nem tartoznak ehhez az uralkodó angolszász típushoz? A négerektől teljesen eltekintve azt mondhatjuk, hogy a háború előtti utolsó húsz esztendőben már csak kevés német, angol és skandináv vándorolt be, viszont 15 milliónyi lengyel, orosz, cseh, balkáni szláv, keleti zsidó, görög, kis-ázsiai, spanyol és olasz. Legnagyobb részt nem integrálódtak az amerikanizmusba, s egy idegen, másképp gondolkodó és gyorsan szaporodó proletariátust képeznek, melynek Chicago a szellemi középpontja. Ők úgyszintén törvény nélküli, szabad gazdasági harcot akarnak, csak ezt egészen másképp fogják fel.

Libri TALENT

IRODALOM SZÜLETIK

A Libri cégcsoport Magyarország piacvezető könyvkereskedelmi és kiadói vállalatcsoportja, amely szakértői pozíciót foglal el a magyar könyvpiacra. Olvasásnépszerűsítő programjaival, a magyar irodalom legjobbjait presztízsértékű kitüntetésekkel elismerő Libri irodalmi díjakkal, valamint országos méretű bethálózatával és több százezer felhasználót kiszolgáló webshopjával a Libri a hazai könyvrajongók első számú választása. Több évtizedes szakmai tapasztalattal dolgozunk azért, hogy a legjobb írók, költők könyveit eljuttassuk az olvasókhöz.

A Libri a társadalmi felelősségvállalásának keretében meglévő programjai és kezdeményezései mellett nagy hangsúlyt kíván fektetni a tehetséggondozás kérdésére is. A cégcsoport a **magyar szerzők fokozottabb támogatásával, piaci fókuszú ösztöndíjak** megteremtésével, hiánypótló **képzések elindításával** szeretne hozzájárulni a társadalom fejlődéséhez, versenyképességéhez és a magyar kultúra értékeinek megőrzéséhez.

Mi a Libri Talent?

A Libri Talent egy átfogó tehetséggondozó program, ami azokat a kezdeményezéseket fogja össze, amelyek kortárs magyar írók debütálását és a könyvszakma tehetséges szakembereinek képzését támogatják.

A kezdeményezés két részből áll:

írókra fókuszáló **Kezdősor** ösztöndíjprogramból és kiadói képzést létrehozó **Bekezdés** ösztöndíjprogramból.

Megírnád vagy kötetbe rendeznéd a történeteket? Belekóstolnál a kiadói munkába? Hozzájárulnál ahhoz, hogy egy könyv eljusson az írótól a könyvesboltig, vagyis az olvasókig? Kerülj be a könyvszakma és könyvpiac világába!

Kezdősor – írd hangosabban

Ha mindig arra vágytál, hogy a Te könyvedet is kiadják, akkor jelentkezz! A Kezdősorral a debütáló magyar szerzőket támogatjuk egy komplex, 7 hónapos írói mentorprogram keretében. Mivel segít téged a program?

- publikálási lehetőséget nyújt
- piaci ismereteket ad át
- láthatóságot biztosít a Libri felületein

KEZDŐSOR
Írói ösztöndíj

Bekezdés – sűrűbb sorokban

Író nélkül nincs történet, történet nélkül nincs könyv, kiadói szakemberek nélkül pedig nincs kézbe vehető vagy digitálisan olvasható kötet. Ha szeretnél a könyvszakmában elhelyezkedni és ehhez piacképes tudást szerezni, akkor jelentkezz a kiadói menedzser képzésünkre!

Milyen ismereteket ad neked a program?

- kiadói szerkesztői alapismeretek
- tördelés, borítótervezés
- pénzügyi és jogi ismeretek
- marketinggel és értékesítéssel kapcsolatos ismeretek

BEKEZDÉS
Szakmai képzések